

MAGYAR KERESKEDELMI ÉS IPARKAMARA**Szakma Kiváló Tanulója Verseny****Területi előválogató****KOMPLEX ÍRÁSBELI FELADATSOR**Szakma:

4 0715 01 07 Öntvénykészítő

KKK rendelet száma:

2019. évi LXXX. törvény 11. § (2) bekezdése szerint

Komplex írásbeli feladat:

Feleletválasztós kérdések az alábbi témakörökre vonatkozóan:

olvasztás, gáztalanítás, sűrűségi index vizsgálat, érempróba, magkészítés, formázás, öntőszerszám-előkészítés, öntés, tisztítás, laboratóriumi vizsgálatok

Elérhető pontszám: 40 pontAz írásbeli verseny időtartama: 90 perc**2024.**

Javító neve	
Aláírása	

Elért pontszám	
----------------	--

Fontos tudnivalók

Kedves Versenyző!

Kérjük, olvassa el ezt a rövid tájékoztatót annak érdekében, hogy dolgozatát a lehető legjobb eredménnyel tudja megírni.

Fontos, hogy a dolgozat minden lapjára írja fel a kamarai kódot!

A feladatok megoldásának sorrendje tetszőleges. Olvassa el figyelmesen, akár többször is a feladatokat. Kezdje a megoldást az Ön számára könnyebb feladatokkal, majd ezek megoldása után térjen rá a nehezebbekre. Ne töltsön túl sok időt egy feladattal. Ha nem tudja megoldani, akkor lépjen tovább, és a többi feladat megoldása után térjen vissza ahhoz.

Ha valamit elhibáz, akkor a hibás részt egy vízszintes vonallal húzza át. Az áthúzott részt a dolgozat javítója nem értékelheti. A teszt jellegű feladatok esetén nem javíthat. Javasoljuk, hogy a teszteknel először ceruzával jelölje be a megoldást, majd ellenőrzés után írja át tollal.

A kérdésekre adott válaszokat tollal írja le. A ceruzával írt válaszokat a dolgozat javítója nem fogadhatja el. Kivétel ez alól a műszaki rajz, amit ceruzával kell elkészítenie.

A számításos feladatoknál írja le a számítás lépéseit és a végeredményt is.

Ügyeljen arra, hogy olvashatóan írjon. Ha folyóírással írt betűi nehezen olvashatók, akkor írjon nagybetűkkel.

Egyes feladatoknál adott a válaszok száma. Ha a feladat például három választ kér, akkor ne adjon meg többet. Ha mégis több választ ír, akkor a dolgozat javítója csak a sorrendben első három választ fogja figyelembe venni.

Ügyeljen arra, hogy áttekinthetően és szép külalakkal dolgozzon.

Jó munkát és sikeres megoldást!

1. Feladat

.... pont / 2 pont

Jelölje meg, hogy kézi homokformázás során mi a leválasztó por két feladata!

Elősegíti, hogy a homok eltávolítható legyen a formaszekrényből.

Megakadályozza azt, hogy a homok hozzátapadjon a mintához.

Javítja az öntvény felületi érdességét.

Öntés közben segíti a felesleges levegő eltávolítását a mintából.

2. Feladat

.... pont / 2 pont

Kézi homokformázással készült mintát öntünk ki öntőkanállal. A kiöntés után azt tapasztalja, hogy az öntvény hidegfolyt lett. Jelölje meg azt a két okot, amelyek ezt okozhatták!

A folyékony fém hidegebb volt a kelleténél.

Az öntés túlságosan lassan történt.

Kevés volt a formázáskor felhasznált homok.

A levegő túl gyorsan távozott a mintából a légzőnyílásokon keresztül.

3. Feladat

.... pont / 1 pont

Kézi homokformázással készült mintát öntünk ki öntőkanállal. A kiöntés után azt tapasztalja, hogy az öntvényen szívódás látható. Jelölje meg azt az okot, amely ezt okozhatta!

A tápfej (beömlő) mérete kisebb a kelleténél.

Az öntés az előírtnál gyorsabban történt.

A kelleténél nagyobb volt a légzőnyílások keresztmetszete.

A szükségesnél magasabb volt a folyékony fém hőmérséklete.

4. Feladat

.... pont / 1 pont

Jelölje meg, hogy miért van szükség az öntőmintákon formázási ferdeség kialakítására!

Azért, hogy az öntvény mérete a zsugorodás után megfeleljen az öntvény műszaki rajzán előírtaknak.

Azért, hogy az öntvény megszilárdulása alulról felfelé történjen.

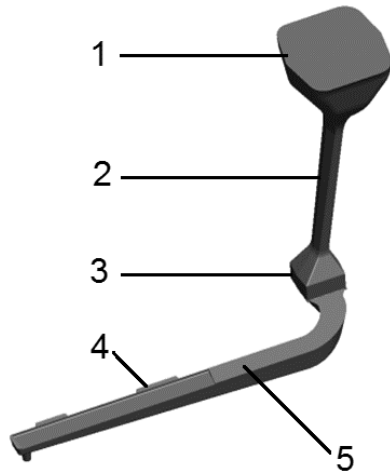
Azért, hogy a minta kiemelhető legyen a formából.

Azért, hogy a folyékony fém megfelelően ki tudja tölteni a formát.

5. Feladat

.... pont / 4 pont

Párosítsa egymáshoz a beömlő rendszer részeit és azok megnevezését! Írja az ábrán látható számokat a megfelelő megnevezés mellé!

Beömlő tölcser: .....

Futó (elosztócsatorna): .....

Állócsatorna: .....

Rávágás (megvágás): .....

6. Feladat

.... pont / 1 pont

Jelölje meg az alábbiak közül az állócsatorna feladatát!

A folyékony fém felületén tartja az öntés során keletkező salakot.

Kiszűri a salakot a folyékony fémből.

A beömlőtölcserből vezeti a folyékony fémet az elosztócsatornába.

A folyékony fémet vezeti a formaüregbe.

7. Feladat

.... pont / 1 pont

Jelölje meg, hogyan keletkezik a szívódási üreg!

Az öntvény belsejébe bezáródó levegő okozza.

Az öntés közben felszabaduló, az öntvény belsejébe bezáródó gázok okozzák.

Az öntvény külső rétege megszilárdul, a belül maradó folyékony fém megszilárdulás közben zsugorodik, de nem kap utánpótlást.

A szívódási üreg a tápfej felületén keletkezik, mert az alatta levő, megszilárduláskor zsugorodó fém a tápfejből szívja el a térfogat kitöltéséhez szükséges fémmennyiséget.

8. Feladat

.... pont / 1 pont

Jelölje meg, hogy az alábbi állítás igaz vagy hamis!

Az öntvényben szívódási üreg alakulhat ki, ha a kellenél kisebb a tápfej.

igaz

hamis

9. Feladat

.... pont / 1 pont

Jelölje meg, hogy az alábbi állítás igaz vagy hamis!

A tápfej segíti azt, hogy az öntvénybe ne kerüljenek be maggázok.

- igaz   hamis

10. Feladat

.... pont / 1 pont

Jelölje meg, hogy az alábbi állítás igaz vagy hamis!

Fontos, hogy az öntés során a tápfejben levő fém dermedjen meg először.

- igaz   hamis

11. Feladat

.... pont / 1 pont

Jelölje meg, hogy az alábbi állítás igaz vagy hamis!

A tápfejben levő fém mennyisége az öntvény dermedése során nem változik.

- igaz   hamis

12. Feladat

.... pont / 1 pont

Jelölje meg, miért kell az öntőüstök falazatát használat előtt kiszárítani!

Azért, mert a falazatban maradó víz oxigéntartalmának hatására a beöntött fém oxidálódik.
Azért, mert a falazatban maradó víz hidrogéntartalma porózussá teszi a beöntött fémet.
Azért, mert a falazatban maradó víz fokozatosan, több nap alatt elpárolog, emiatt nem lesz egyforma az öntőüst tömege a mérések során.
Azért, mert a falazatban maradó vízből a folyékony fém beöntésekor felszabaduló gőz robbanást okozhat.

13. Feladat

.... pont / 1 pont

Jelölje meg, mi a folyékony alumínium gáztalanításának a célja!

A folyékony fém által a levegő nedvességtartalmából felvett hidrogén eltávolítása.
A folyékony fém által a levegőből felvett nitrogén eltávolítása.
Az olvasztás során a folyékony fémbe jutott nedvesség eltávolítása.
A homokmagból felszabaduló gyantagőzök eltávolítása a folyékony fémből.

14. Feladat

.... pont / 2 pont

Jelölje meg az alábbiak közül azt a két állítást, amelyek az alumínium gáztalanítását követő salakolásra igazak!

A salakot a salakoló kanál gyors bemelegítésével kell eltávolítani a fém felszínéről.
A salakot a hőntartó kemence egyik oldalára kell összehúzni, majd onnan kimerni a salakoló kanállal.
A salakoló lap a salakoló kanál által elhagyott salakmaradványok eltávolítására szolgál.
A salakoló lap élének minidig kicsivel az olvadék felszíne alatt kell lennie.

15. Feladat

.... pont / 1 pont

Jelölje meg, mi az alumínium-ötvözetek sűrűségi index vizsgálatának célja!

Az ötvözet hidrogéntartalmának %-os meghatározása.

Az ötvözet hidrogéntartalmának viszonyítása egy referencia-értékhez.

Az ötvözet sűrűségének meghatározása kg/dm^3 mértékegységben.

Az ötvözet atmoszférikus nyomáson mért sűrűségének meghatározása.

16. Feladat

.... pont / 1 pont

Jelölje meg, az alábbiak közül melyik vizsgálatra igaz, hogy az öntött próbatestet eltörik, és töretfelületeken meghatározzák a zárványok számát!

Az érempróbára.

A K-kokillás próbára.

A sűrűségi index vizsgálatra.

A spektrométeres vizsgálatra.

17. Feladat

.... pont / 1 pont

Jelölje meg, az alábbiak közül melyik vizsgálatra igaz, hogy célja a fémek kémiai összetételének meghatározása!

Az érempróbára.

A K-kokillás próbára.

A sűrűségi index vizsgálatra.

A spektrométeres vizsgálatra.

18. Feladat

.... pont / 2 pont

Sűrűségi index (DI) meghatározása: a következő adatok alapján számítsa ki a sűrűségi indexet, majd jelölje meg a helyes eredményt! A minta atmoszférikus nyomáson mért sűrűsége $2,695 \frac{\text{g}}{\text{cm}^3}$. A minta vákuumban mért sűrűsége $2,663 \frac{\text{g}}{\text{cm}^3}$.

A sűrűségi index (DI) értéke: 1,201

A sűrűségi index (DI) értéke: 1,187

A sűrűségi index (DI) értéke: -1,187

A sűrűségi index (DI) értéke: -1,201

19. Feladat

.... pont / 3 pont

Nevezze meg az alábbi ábrán látható kemencéket! Írja az ábrán látható számokat a megfelelő megnevezés mellé!

<p>1</p>	<p>2</p>	<p>Indukciós kemence: .....</p>
<p>3</p>	<p>4</p>	<p>Ellenállásfűtésű kemence: .....</p>
		<p>Ívfényes kemence: .....</p>

20. Feladat

.... pont / 3 pont

Nevezze meg az alábbi ábrán látható öntőgépeket! Írja az ábrán látható számokat a megfelelő megnevezés mellé!

<p>1</p>	<p>Nagynyomású hidegkamrás öntőgép: .....</p>
<p>2</p>	<p>Kisnyomású melegkamrás öntőgép: .....</p>
<p>3</p>	<p>Nagynyomású melegkamrás öntőgép: .....</p>

21. Feladat

.... pont / 4 pont

Jelölje meg az alábbiak közül a helyes állításokat!

A hot box (meleg magszekrényes) magkészítési eljárás során homok és kötőanyag keveréke hő hatására szilárdul meg.

A homokból készült magok többször használatos magok.

A hot box (meleg magszekrényes) eljárásnál a magok külső része hamarabb szilárdul meg, mint a belső rész.

A cold box (hideg magszekrényes) magkészítés során a homokkeverék katalizátorként használt hidrogén gáz hatására köt meg.

22. Feladat

.... pont / 4 pont

Jelölje meg az alábbiak közül a helyes állításokat!

A nagyobb szemcseméretű homokból készült magok gázáteresztő-képessége jobb, mint a kisebb szemcseméretűből homokból készülteké.

Minél kisebb a homok közepes szemcsemérete, annál kevesebb kötőanyagra van szükség adott szilárdságú homokmag elkészítéséhez.

Ha a homokmagok készítésénél használt homok szemcsemérete nagy, akkor az öntvény felületi érdessége kisebb lesz.

Ha a homokmag szemcsemérete kicsi, az előidézhet az öntvényben maggáz hatására létrejövő porozitást.

23. Feladat

.... pont / 1 pont

Jelölje meg, hogy az alábbiak közül milyen anyagot kevernek a homokhoz a homokmagok készítésekor!

Leválasztó port.

Kötőanyagot (gyantát).

Szemcseméret-finomítót.

Fekecset.